

Sos padentes de s'Ogiastra sunt in perìgulu: sa sicagna est isperdende èlighes e chercos

In sas ùrtimas dies, in sas testadas giornalisticas regionales est essida una noa chi in veridade totus ischiant giai: sos padentes de s'Ogiastra sunt morende. Chie si siat s'apat fatu unu giru in sos sartos de Àrthana, Lanusè, Irbono, Biddamanna, Talana e gosi sighende, seguru si nd'est abigiadu ca sas matas de sos padentes sunt belle ingroghidas: unu fenòmenu chi non torrat cun s'istajone e prus che totu chi non diat dèpere interessare matas semper birdes comente sos èlighes.

Sa neghe diat dèpere èssere de sa sicagna, chi est causende dannos meda fintzas in Sàrrabus e in Gerrei, acanta sunt sichende-si èlighes e chercos, e in Gaddura e in Baronia, in ue sunt in perìgulu prus che totu sas sueredas. Unu fenòmenu sena pretzedentes, chi mancu sos prus betzos ant connotu.

Sa situatzione at postu in oriolu fintzas s'Universidade de Tàtari e sa Coldiretti Nùgoro-Ogiastra, chi ant aviadu unu còmputu a pustis de sas chèscias de sos allevadores locales. Segundu unos cantos espertos, su sicore diat pòdere èssere una de sas càusas printzipales, ma tocat a pònere in contu sa possibile presèntzia calicunu patògenu puru.

Duncas est pretzisu a sighire a cumpudare e a mapare sas àreas dannificadas pro cumprèndere mègius su fenòmenu e agatare soluzionis eficatzes. Sos padentes, difatis, non sunt unu patrimòniu pretziosu de bio-diversidade vegetale e animale ebbia, ma acumprint fintzas unu ruolu de importu pro s'assentadura de su terrinu, prevenende franadas e istremenaduras. In prus, rapresentant un'agiudu mannu pro massajos e pastores. Dae semper s'impreat su lande pro agruvennare sos pegos e, cando non s'agatat erba frisca, si costumant a apicare fintzas sa coma pro afrongiare su bestiàmene. Como, cun sos padentes in perìgulu, custu sustentamentu puru arriscat de iscumpàrrere.

De prus, si s'ghit a non pròere, s'iscitura diat pòdere portare a una sostituzzione naturale de sas genias vegetales atuales, cun sa formatzione de buscos de matas bàscias: una prospetiva grave meda pro s'ecosistema sardu. De prus sa sicagna est isdebilitende fintzas matas abituadas a sufrire sa mancàntzia de abba, comente mèndulas, murtas, martzigusas, arridellos e ogiastros.

In risposta a custa crisi, chida colada sa Regione Sardigna at tentu un'atopu apretosu in Casteddu, acanta est istadu annunziadu s'inghitzu de sas protzeduras pro sa decraratzione de s'istadu de calamidade regionale a càusa de s'apretu idricu. Sa Regione at promitidu risursas lestras, postas a disponimentu dae sos assessorados de s'Agricoltura e de sos Traballus Pùblicos, pro parare fronte a sa situatzione.

S'isperu est chi sos fundos apant sicadu sa fògia comente istrategia de defensa contra su sicore, abrandende sa fotosìntesi, ca si sas raighinas sunt galu sanas, diant pòdere torrare a bogare chima

noa. Però si tratat petzi de ipòtesis chi non tenent cunfirmas. Pro s'ora, duncas, nos abarrat de isetare chi proat.